

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในอดีตมนุษย์มีการใช้สิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติรอบตัวมาเป็นเครื่องมือการสื่อสารและแจ้งเตือนภัย เช่น การตีกลอง การเป่าเขาสัตว์ การใช้ควันไฟ ก่อนจะพัฒนาสู่การสร้างอักษรภาพและการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เริ่มจากการส่งสัญญาณโทรเลขในปี พ.ศ. 2381 วิทยุกระจายเสียงในปี พ.ศ. 2391 สื่อโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2470 และก้าวสู่ยุคแรกของโทรศัพท์ และโทรศัพท์ไร้สายในช่วง พ.ศ. 2516 กระทั่งพัฒนาต่อเนื่องจนเข้าสู่ยุคของคอมพิวเตอร์ในช่วง พ.ศ. 2503-2523

เมื่อคอมพิวเตอร์สามารถทำให้การสื่อสารเชื่อมต่อกันในลักษณะเครือข่ายหรือ (อินเทอร์เน็ต)และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในราวปี พ.ศ.2533 ส่งผลให้มีผู้นิยมการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตว่าเป็นยุคของ”การสื่อสารแบบไร้พรมแดน” เนื่องจากอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นและทำให้ผู้คนทั่วทุกมุมโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันและเคลื่อนย้ายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันใจตลอดเวลา นับเป็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ปฏิวัติโลกการสื่อสารในระยะเวลานับว่ารวดเร็ว

การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของอินเทอร์เน็ตสู่ยุคweb2.0ซึ่งมีการพัฒนาให้สามารถอ่านและเขียนโต้ตอบระหว่างผู้ให้บริการ และผู้ใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต แทนที่จากระบบwebแบบเก่า ซึ่งเป็นลักษณะของการให้บริการอ่านอย่างเดียว ส่งผลให้ยุคนี้การสื่อสารแบบโต้ตอบกันไปมาในลักษณะเครือข่าย ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี(2554) “web2.0”หรือเรียกอีกอย่างว่ายุค Social Media หรือสื่อสังคม ที่ทำให้การสื่อสารจากช่องทางหนึ่งไปสู่ผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยที่ผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารในรูปแบบต่างๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ และผู้ส่งสารและผู้รับสารยังสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยกันเอง และทำให้เกิดการสนทนากลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาพ เสียง หรือ แม้กระทั่งการให้ความรู้และการแจ้งเตือนภัยก็สามารถดำเนินได้อย่างรวดเร็วทันใจแบบวินาทีต่อวินาทีและยังสามารถสื่อสารกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง เปรียบได้ว่าการสื่อสารในยุค Social Media ไม่เคยหลับไหล

การขับเคลื่อนของข้อมูลข่าวสารบน Social Media ส่งผลให้ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจสื่อโทรทัศน์ที่ดำรงบทบาทหน้าที่การแจ้งข้อมูลข่าวสารและแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนรับทราบมีการตื่นตัวในการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับชมด้วยการใช้ประโยชน์จากช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่นี้มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์เพื่อตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของผู้ชมรายการโทรทัศน์ ซึ่งการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกระบวนการข่าวโทรทัศน์เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคแรก

รายการข่าวโทรทัศน์ ของไทยในยุคแรกช่วงราวพ.ศ.2497 คัดแปลงมาจากรายการข่าววิทยุโดยภาพข่าวจะใช้ภาพนิ่งหรือภาพวาดประกอบส่วนเนื้อหาข่าวได้รับจากสำนักข่าวที่เป็นสมาชิกอยู่หรือซื้อข่าวมาแปลงเอง (ตำนานโทรทัศน์ไทย กับ จำนง ริงสิกุล,2535,น.123-125)ข่าวในประเทศหากจะใช้ภาพภาพเคลื่อนไหวประกอบ ก็ต้องเสียเวลาผลิต 1 วัน ในขณะที่ข่าวต่างประเทศ ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 4 วัน จึงจะสามารถออกอากาศได้ทำให้รายการข่าวในยุคแรกไม่ทันต่อเหตุการณ์และไม่ได้รับความสนใจจากผู้ชมรายการมากนักเนื่องจากรูปแบบการนำเสนอเป็นรูปแบบตายตัวในลักษณะเดียวกับประกาศของทางราชการ จำนวนข่าวมีน้อย ส่งผลให้มีการนำข่าวมานออกอากาศซ้ำ เช่นเมื่อครั้งเกิดเหตุมหาวาตภัยจากพายุโซนร้อน “แอเรียด” ที่แหลมตะลุมพุกจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2505 ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 800 คน และประชาชนกว่า16,000 คนต้องไร้ที่อยู่อาศัย (เสาวลักษณ์ พัวเนียว,2553)(“ประวัติ แหลมตะลุมพุก”) แม้จะเกิดความสูญเสียอย่างหนักทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรง กระบวนการทำข่าวในยุคนี้ก็ทำได้เพียงการรอคอยภาพข่าวที่ต้องเสียระยะเวลาในการนำภาพจากต่างจังหวัดเข้ามาสู่สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพฯ หลายสัปดาห์โดยผู้สื่อข่าวต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานราชการนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้ามากจนเกินไปส่งผลให้การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันโดยผู้ชมข่าวโทรทัศน์ในยุคแรกมักจะเชื่อในสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอทันทีโดยขาดการวิเคราะห์

ภาพที่ 1.1 ความเสียหายจากมหาพายุไต้ฝุ่นแรง ชัดแหลมตะลุมพุก

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการของผู้รับชมรายการโทรทัศน์ และรองรับการแข่งขันในเชิงธุรกิจส่งผลให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์นำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาปรับปรุงกระบวนการผลิตรายการ เช่น การเปลี่ยนแปลงภาพข่าวที่บันทึกจากกล้องภาพนิ่งเป็นการบันทึกภาพด้วยกล้องวิดีโอ เพื่อให้ผู้รับชมรายการโทรทัศน์ได้รับทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงรวมทั้งเริ่มมีผู้ทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวในลักษณะการนั่งอ่านบทข่าวเพื่อการบรรยายภาพเหตุการณ์ โดยข่าวที่ทันเหตุการณ์มากที่สุดจะได้รับการยอมรับและได้รับการติดตามจากประชาชน เป็นจำนวนมาก (วันชัย ทรรพสุทธิ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล , 13 ตุลาคม 2554) จากนั้น ในปี 2526 เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ครั้งสำคัญ เมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคอินเทอร์เน็ต พ.ศ. 2526

ยุคนี้แม้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการติดต่อสื่อสารในประเทศไทยแต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องราคา ทำให้กระบวนการทำข่าว ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์มากไปกว่าการใช้งานเพื่อพิมพ์บทข่าว เพราะช่วยประหยัดกระดาษ และย่นระยะเวลาการทำข่าวได้รวดเร็วขึ้นและเมื่อคอมพิวเตอร์เกิดการพัฒนาคด้วยการบรรจุโปรแกรมอินเทอร์เน็ตซึ่งทำให้ผู้ใช้งานสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์จึงเริ่มใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์มากขึ้นแต่ด้วยข้อจำกัดที่ผู้ใช้งานต้องอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์จึงจะสามารถรับทราบรายละเอียดของข้อมูลที่ส่งถึงกันได้ทำให้ยุคนี้คอมพิวเตอร์จึงเข้ามามีบทบาทเฉพาะการใช้งานภายในสำนักข่าวเช่นการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอาทิ ข้อมูลเชิงสถิติหรือการค้นหาประวัติบุคคลสำคัญเพื่อใช้ประกอบเนื้อหาข่าวให้สมบูรณ์มากขึ้น

เท่านั้น (วิไล กลั่นนาค, ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 13 มีนาคม 2554)จากนั้นก็เริ่มมีการนำการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในงานข่าว ด้วยการส่งภาพข่าว แม้คุณภาพ ของภาพที่ออกอากาศจะด้อยกว่า การนำเทปบันทึกภาพมาออกอากาศโดยตรงแต่ก็ได้เปรียบด้านความรวดเร็ว(วิไลกลั่นนาค, ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7, การสื่อสารระหว่างบุคคล, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2554)

เมื่อเกิดภาวะวิกฤต เช่น เหตุการณ์สึนามิ ที่จังหวัดพังงา และภูเก็ตซึ่ง เมื่อปลายปี 2546 แม้ช่วงนี้ประชาชนคนไทยจะเรียนรู้และคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร แต่ก็ยังเป็นเพียงเฉพาะการส่งต่อข้อความ เพื่อรอการตอบกลับเท่านั้น นักข่าวจึงไม่สามารถรับทราบ

ภาพที่ 1.2 คลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีปัญหาในการเชื่อมต่อระบบสัญญาณภายในพื้นที่ (สัญญาณล่ม) ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เกิดเหตุไม่สามารถติดต่อไปยังประชาชนที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียง หรือ ติดต่อสู่ภายนอกได้ แต่เมื่อสถานการณ์เริ่มสงบลง ก็เริ่มมีการหลังไหลของข้อมูลข่าวผ่านเว็บบอร์ดต่างๆ ทั่วทุกสารทิศ(อนุวัติ เฟื่องทองแดง, ผู้สื่อข่าว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2554) เช่น www.pantip.comหรือการตั้งกระทู้ เพื่อเผยแพร่หน้าที่ชีวิต ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น www.youtube.com การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการทำข่าวในยุคนี้จึงเป็นไปในลักษณะของการเปิดพื้นที่ให้นักวิชาการนักวิเคราะห์หรือผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสื่อต่างประเทศได้วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้สื่อข่าวใช้อินเทอร์เน็ตใช้ในการรับส่งบทข่าว ภาพข่าว หรือใช้ในการแปลข่าว

ภาพที่ 1.3 ความเสียหายหลังคลื่นยักษ์สึนามิ พัดถล่มจังหวัดพังงา

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีคลื่นความถี่ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลให้ผู้คนทั่วโลกสามารถส่งต่อข้อมูล หรือ แพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างรวดเร็วแบบวินาทีต่อวินาที เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นส่งผลให้การติดต่อสื่อสารพัฒนาไปสู่การสื่อสารในลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้คนทั่วทุกมุมโลกสามารถสื่อสารถึงกันได้ในช่วงเวลาที่รวดเร็วและกลายเป็นช่องทางการสื่อสารที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์อีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับชมที่เปลี่ยนไปและทำให้การพัฒนากระบวนการ ทำข่าวโทรทัศน์ก้าวผ่านจากยุคอินเทอร์เน็ต สู่อายุ Social Media

กระบวนการทำข่าวในยุค Social Media

ตลอดระยะเวลากว่า 56 ปีของการถือกำเนิดข่าวโทรทัศน์ ถึงปัจจุบัน ปี2556(ธนาคารกรุงเทพและคณะ,2535,น.123-125)กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ มีการเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีที่เข้ามาในสังคมไทยโดยตลอด โดยในยุคของ Social Media ซึ่งการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter MMS Blackberry Messger Line Youtube ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม (สกุลศรี ศรีสารคาม,2554, น.1) เมื่ออินเทอร์เน็ตเติบโตขึ้นและเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารที่เรียกว่า สื่อสารมวลชนออนไลน์ (Online Journalism) ซึ่งนอกจากสำนักข่าว กองบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าว จะหันมาใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งนักคิดนักวิชาการต่างให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้บทบาทในการเลือกและคัดกรองข่าวสารเปลี่ยนไปจากเดิม ที่ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเป็นผู้กำหนดสิ่งที่ผู้รับสารจะรับรู้ เปลี่ยนเป็นผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกข่าวสารและ

ช่องทางที่ต้องการรับรู้เอง (Trench and Gray Quinn,2003) (อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม) ที่สำคัญ คุณลักษณะของสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่ทำให้สามารถเป็นช่องทางในกาเผยแพร่ข่าวสารได้ในเชิงลึกและหลากหลายมากกว่าสื่ออื่นสามารถทำได้และนั่นเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักข่าวและการสื่อข่าว (Pavlik, 1997 อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม,2554) ในขณะเดียวกัน กระบวนการทำข่าวโดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Model) ในการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวทั้งเชิงลึกและความหลากหลายของเนื้อหา โดยมีการนำ Social Media มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำข่าวมากขึ้น (Bradshaw, 2007) (อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม) กองบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทำข่าว หรือแม้กระทั่งทัศนคติ ให้สอดคล้องกับความเป็นไปในสังคมด้วย เช่น มีการโศกสลดใจวีดีโอ กรณีข้าราชการกรมศุลกากรตบป้องหูพนักงานการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยผ่าน www.youtube.com บรรณาธิการข่าวก็จะกำหนดประเด็นให้ผู้สื่อข่าวไปติดตามข้อเท็จจริงจนนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด

นอกจากนั้นยุคนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวผ่าน โทรศัพท์ เคลื่อนที่ในระบบ 3 จี ได้ทันที ซึ่งเป็นการนำเสนอข่าวเพื่อช่วงชิงความรวดเร็วทำให้ข่าวที่เผยแพร่สู่สายตาผู้รับชมข่าวโทรทัศน์และยังเปิดโอกาสให้ผู้รับชม หรือนักข่าวพลเมือง สามารถนำภาพที่บันทึกไว้มาประกอบการรายงานข่าว หรือสร้างประเด็นข่าวได้อีกด้วย ซึ่งเป็นการนำเสนอเพื่อช่วงชิงความรวดเร็วทำให้บางครั้งข่าวที่เผยแพร่สู่ผู้ชมรับชมข่าวโทรทัศน์บางเหตุการณ์ขาดการกลั่นกรองข้อมูล ข่าวสารจาก กองบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวในยุคนี้ เมื่อได้รับข่าวสาร หรือเห็นอย่างไร ก็สามารถนำเสนอได้ทันที ดังนั้นผลลัพธ์จากการรายงานข่าว เสมือนดาบสองคมที่มีทั้งข้อดี ข้อเสีย เช่นทำให้ผู้รับสารเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วทันท่วงทีแต่ก็ทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลเพียงด้านเดียว ขาดการกลั่นกรองหรือตรวจสอบข้อมูลในลักษณะ ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ยังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับชมข่าวโทรทัศน์ ที่สามารถรับชมข่าวโทรทัศน์ย้อนหลังได้ ทุกที่และตลอดเวลาตามต้องการ

กระบวนการทำข่าวปัจจุบันซึ่งการสื่อสารผ่าน Social Media มีบทบาทในสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤต เช่น กรณีมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ซึ่งถือเป็นภาวะวิกฤตครั้งประวัติศาสตร์ประเทศไทยที่ทุกภาคของไทยต้องเผชิญกับสภาวะแปรปรวนของสภาพอากาศรวมทั้งความผิดพลาดในการบริหารจัดการน้ำของเขื่อนขนาดใหญ่ ทำให้เขื่อนไม่สามารถรองรับมวลน้ำมหาศาลได้

มหาอุทกภัยประเทศไทยครั้งนี้ (บันทึกวิกฤตมหาอุทกภัย 2554,2554,30 พฤศจิกายน, น.1-2) ทำให้ประชาชนกว่า 2 ล้านครัวเรือนต้องเดือดร้อน โรงงานอุตสาหกรรมกว่า 20,000 แห่ง ต้องจมอยู่ใต้น้ำบาดล้นเดือน สร้างความเสียหายกับไทยไม่น้อยกว่า 600,000 ล้านบาท

ภาพที่ 1.4 เหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ผู้สื่อข่าวนอกจากจะต้องทำหน้าที่แจ้งเตือนภัยที่เกิดขึ้น ยังต้องระดมเทคโนโลยีด้านการสื่อสารต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการทำข่าวเพื่อช่วงชิงความเร็วและนำเสนอข้อเท็จจริงได้รอบด้านสะท้อนภาพให้ผู้รับชมเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมกับข่าวได้มากที่สุด ทำให้ในยุคนี้ผู้สื่อข่าวไม่ได้เป็นเพียงผู้นำสารหรือผู้ส่งสารเหมือนอย่างอดีตผู้สื่อข่าวในยุคนี้ต้องเป็นเสมือนผู้เดินเรื่องนำพาผู้ชมข่าวโทรทัศน์เข้าไปสัมผัสเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองที่สำคัญยิ่งยุคนี้ผู้สื่อข่าวต้องต่อสู้กับการสื่อสารผ่าน Social Media ที่ก่อให้เกิดการพรั่งพรูของข้อมูลข่าวสารการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนแบบรวดเร็วทั่วทุกทิศทางส่งผลให้จุดเริ่มต้นในกระบวนการทำข่าวแต่ละวันเปลี่ยนแปลงไป บางครั้งสื่อโทรทัศน์ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำเสนอข่าวกลายมาเป็นผู้ตามข่าวหรือเป็นผู้ค้นหาความจริงจากข่าวซึ่งมีที่มาจากการสื่อสารผ่าน Social Media ท่ามกลางความโกลาหลของเหตุการณ์ซึ่งการไหลพรั่งของข้อมูลข่าวสารทาง Social Media มีทั้งเรื่องจริงและไม่

จริงผสมกันไป รวมทั้งข่าวลือ ส่งผลให้ผู้คนในสังคมเกิดความวิตกกังวลเกิดความจำเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เป็นตัวเร่งที่ทำให้ข่าวลือในยุคปัจจุบันเร็วและแรงขึ้นก็คือลักษณะของสื่อที่เปลี่ยนไปคือเมื่อสื่อเปลี่ยนไปพฤติกรรมการเสพสื่อของผู้คนก็เปลี่ยนตาม วิจารณ์ญานน้อยลงการพิจารณาคุณค่าของข่าวเกิดความผิดพลาดไม่สนใจแหล่งที่มาของข่าวว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใดสนใจเพียงว่าคนที่บอกข่าวมาเป็นใคร เช่นคนที่มาให้ข้อมูลข่าวสารผ่าน Social Media เป็นคนที่มีชื่อเสียงในสังคม ผู้รับสารก็พร้อมที่จะเชื่อทันทีและคิดไปเองว่าน่าจะเป็นเรื่องจริง ทั้งๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลเองยังไม่รู้เลยว่าข้อความที่นำเสนอมีความจริงเท็จของข่าวมากน้อยเพียงใดเหตุการณ์ต่อมาก็จะเกิดการส่งข้อความต่อๆไปเนื่องจากในโลกอินเทอร์เน็ตนี้ สามารถดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็ว (ศาสต์ บุญศรี ,2554) (กระแสข่าวลือน้ำท่วมทะเลลึก ความวิตกกังวลสำคัญเกินจริง)

ภาพที่ 1.5 การโพสรูปภาพสถานการณ์ฝนตกผ่าน Facebook

Sasin Chalermjar

สามสี่วันนี้ ไม่ได้ดูสถานการณ์น้ำเลยครับ แวบๆในทีวี เห็นมีมือบรีกระสอบปูนวาง หลายๆที่ เรื่องแบบนี้ สภาพความขัดแย้งที่ปรากฏ บนทีวีที่เราเห็น เป็นเพียง "ยอด" ของภูเขาที่น่าแข็ง ที่มีรากฐานจมอยู่ในน้ำ ลึกลงไป หากติดตามก็จะพบว่าราก ของการเลือกทวมเลือกแห่ง ไม่เท่าเทียม เป็นขั้นแรก แต่ลึกกว่านั้นก็มีเรื่องการเมือง เรื่องการช่วยเหลือ เรื่องการจัดการ เรื่องการไม่เตรียมการรับมือ หรือ รุกไปจัดการปัญหา ลึกลงไปหาเรื่องการไม่มีแผนระยะยาวในการจัดการน้ำจัดการคน ต่างๆนานๆ ผมไม่สามารถคาดเดาอะไรได้แล้วในเรื่องน้ำขึ้นน้ำลด เพราะปัจจัยเรื่อง น้ำขึ้นกับคน และปริมาณน้ำ เองก็ไม่มีข้อมูลมากพอว่า มันจะทำให้ น้ำขึ้น ในพื้นที่กรุงเทพฯ อีกเท่าไร อาจจะขึ้นน้อยมาก หรือ กลับมาท่วมยาวๆ ก็ได้ แต่จากที่น้ำเหนือ มีอีกไม่มาก และเริ่มเข้าเดือนอ้ายแล้วผมคิดว่า ในที่สุดธรรมชาติจะนำน้ำลงคลองลงแม่น้ำไปเองในเวลาอันใกล้ (เฉพาะฝั่งตะวันออก และกรุงเทพฯชั้นใน)

Like · Comment · Share · 4 hours ago · 🌐

👍 455 people like this.

💬 View all 48 comments

📄 49 shares

Write a comment...

ภาพที่ 1.6 การโพสต์ข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วมผ่าน Facebook

สำหรับงานวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหายุทธภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในยุคที่การสื่อสารผ่าน Social Media เข้ามามีอิทธิพลต่อการสื่อสารของมนุษย์มีความแตกต่างจากการสื่อสารในยุคก่อนอย่างสิ้นเชิงไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารมีความรอบด้านมากกว่าในอดีต ช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนหลากหลายมากขึ้นรวมทั้งช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ไม่จำกัดเฉพาะเพียงสถานีโทรทัศน์เท่านั้น โดยสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปี 2554 นับเป็นเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ประเทศเนื่องจากสร้างความเสียหายให้ประเทศไทยมากที่สุดไม่เฉพาะเพียงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเท่านั้นยังขยายวงกว้างไปถึงเสถียรภาพทางการเมืองความอ่อนแอของสังคมไทย ที่สำคัญคือระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์โดยศึกษาเฉพาะเพียงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เนื่องจากเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ใช้รูปแบบการรายงานข่าวแบบตรงไม่ตรงมาเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงโดยปราศจากการแสดงความคิดเห็นและเป็นสถานีโทรทัศน์ก่อตั้งมานานกว่า 40 ปีมีจำนวนผู้รับชมสูงสุดของประเทศจึงต้องการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารเข้ามาก่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำข่าวตั้งแต่แรกเริ่มกระบวนการผลิต ผู้การออกอากาศข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 อย่างไร โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤต มหายุทธภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่งมีกรไหลพรั้งของข้อมูลข่าวสารจำนวนมากรวมทั้งมุ่งศึกษาถึงบทบาทของนายทนายทวารข่าวสารท่ามกลางการไหลพรั้งของข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อและการแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอภายใต้แรงกดดันด้านจริยธรรมสื่อสารมวลชนในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสาร Social Media ทรงอิทธิพลต่อคนในสังคมโลก

1.2 ปัญหาวิจัย

1. กระบวนการทำข่าวช่วงมหายุทธภัยประเทศไทยปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร
2. บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร
3. บทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ของสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7
2. เพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยี Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวของ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
3. เพื่อศึกษาบทบาทนายทวารข่าวสารในกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทย ปี 2554 ท่ามกลาง วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร
2. เพื่อทราบถึงบทบาทการเข้ามาของสื่อใหม่ต่อกระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 ในปัจจุบัน
3. เพื่อทราบถึงความสำคัญ ในบทบาทของผู้คัดกรองข่าวสาร ในกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ เพื่อประโยชน์ต่อวงการวิชาการและวิชาชีพในการพัฒนากระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ในอนาคต

1.5 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเล่มนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นศึกษา เกี่ยวกับ บทบาทของ Social Media ต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 ซึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา กระบวนการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ที่ได้ ออกอากาศ ในช่วงข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำ ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2554 รวม 44 เทป เท่านั้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการทำข่าว หมายถึงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ช่วงมหาดุทกภัยประเทศไทยปี 2554 เริ่มตั้งแต่การคิดค้นประเด็นข่าว การลงพื้นที่ทำข่าว การรวบรวมข้อมูลข่าว การคัดกรองข่าวและการผลิตภาพข่าวก่อนนำออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7

ผลกระทบทางเทคโนโลยีข่าว หมายถึง ผลกระทบที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้แก่การสื่อสารผ่าน Facebook Twitter Blackberry Messenger ของนักข่าว และผู้ชมที่ส่งผลตอบทบทนายทวารข่าวสารผู้ชมและผู้กระบวนกรทำข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

Social Media หรือสื่อสังคม หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์หรือแบ่งปันข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้แก่ การสื่อสารผ่าน Facebook Twitter Blackberry Messenger

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำข่าว สิ่งต่างๆที่มีอิทธิพลหรือเป็นข้อจำกัดต่อกระบวนการทำข่าวโทรทัศน์ ทั้งด้านนโยบายองค์กร เงินทุน เทคโนโลยี การเมือง การแข่งขันด้านความเร็ว แหล่งข่าวสาร ผู้รับชมจนถึง สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

มหาอุทกภัย ปี 2554 หมายถึง ภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศไทยในปี 2554 โดยมีปริมาณน้ำมากกว่าภาวะน้ำท่วมทั่วๆความเร็วและความแรงรวมทั้งปริมาณน้ำที่มายมายสร้างความเสียหายให้กับประชาชนเป็นจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในหลายจังหวัดของประเทศไทย

นายทวารข่าวสาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรอง คัดเลือกข่าวสาร ในที่นี้คือบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ เพื่อที่จะนำข้อมูลข่าวสารส่งผ่านไปยังผู้รับสาร หรือผู้รับชมข่าวโทรทัศน์